

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De Censuris Romano Pontifici Reservatis

Ugolinus, Bartholomaeus

Venetijs, 1609

Verb. Arma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61365)

suis Commentarijs referatur populos quosdā equis sine ephipijs in bello uti, sed vna hirundo non facit ver. argumen. l. nam ad ea. ff. de leg. Adde equos aptissimos esse ad bombardas ferendas, & ad currus vehēdos, equi ergo ad hostes deferri nequeunt, alioquin in excommunicationem hanc incidunt, esto vnum equum tantum deferant, excipio tamen vbi quis equum omnino ineptum ipsis traderet, pro corio tantum habēdo, celsat enim ratio prohibitionis, ergo & prohibitio cessare debet. argum. c. cum cessante. de appell. & l. adigere. S. quamuis. ff. de iur. patron.

Verb. Arma.

S V M M A.

- 1 Arma ad christiani nominis hostes deferri nequeunt.
- 2 Arma sunt instrumenta ad offendendum, defendendumve parata.
- 3 Arma duplicis generis sunt.
- 4 Arma per se triplicis generis sunt.
- 5 Arma per accidens quanam dicantur.
- 6 Ligna deferentes ad hostes, quo vallum construunt in excommunicationem incidunt.
- 7 Terram deferentes ad hostes, quo illa vallum faciant contra christianos, in excommunicationem incidunt.
- 8 Paleas, & ligna deferens ad hostes

quo illis christianorum urbes incendant, in excommunicationem incidit.

- 9 Lapidēs deferens ad christiani nominis hostes, quo turrim contra christianos fabricent, in excommunicationem incidit.
- 10 Gladiolos deferens ad hostes christiani nominis, an in excommunicationem incidat.

1 **H**ic prohibetur, ¶ ne ad christiani nominis hostes arma deferantur, vt id quoque in Bullæ capite hoc habetur.

2 Arma autem ¶ huiusmodi quatenus ad rem nostram pertinet, sunt instrumenta ad offendendum, defendendumve parata, vt asseruit Rebuff. in Prax. benefic. in eodem art. 5. in verb. Arma, & Glo. in extranag. copiosus. de iudæ. & Ang. in verb. excommunicatio. 7. num. 59. versic. Primo tamen sciendum est, & Nauarr. in Man. cap. 27. nu. 63. versic. Quarta, & Ang. in verb. excommunicatio. 5. cas. 21. & Armill. in ver. Excommunicatio. 14. & Alfonf. de Viuald. in Explanatione Bullæ Cœnæ Domini. ca. 7. nu. 67.

3 Itē ¶ duplicis generis sunt, quædam videlicet per se, quædam per accidens. Per se ¶ trursus triplicis generis sunt. Partim ad offendendum, vt enses, lanceæ, Clauæ ferreæ, arcus forati, vulgo schioppi dicti, bombardæ, arietes, arcus, sagittæ, pilæ ferreæ, lapideæve ad bombardas accommodatæ, vt de mul-

multis habetur in l. 2. C. quæ res export. non deb. & not. Gloss. in capitul. ita quorundam. in verb. Ferrû. de iudæ. & Rebuff. in Prax. benefic. in expositione Bullæ. arti. 5. in verb. Arma, ibi. Et lapides machinarum, & Sylu. in verb. Excommunicatio. 7. nume. 59. & lo. Tabie. in verb. Excommunicatio. 6. num. 2. & Nauarr. in eod. capit. ita quorundam. no. 5. num. 1. cum multis sequ. & de nonnullis etiam per se constat. Partim sunt ad defendendum, vt galeæ, scuta, lorica, ocrea, quibus crura teguntur, atque armatur, chiroteca ferrea, manopole vulgo dicta, atque in citatis locis de nonnullis etiam his habetur. Partim sunt ad offendendum, & defendendum, vt turres lignæ, quæ vulgo Case matte nominantur: Cuiusmodi armis superioribus annis contra Romandiolæ exules Serenissimus Ferrariæ Dux vsus est. Hæc per se igitur arma bellica sunt, & ad id inuenta, atque fabricata. Quare quod ipsis hostes armantur, & ob id oppugnari christiani queunt, ob eam rem ad ipsos deferri non debent, alioquin deferentes, transmittentesve in excommunicationem hanc incidunt, idque merito, perniciosum enim & proditioni proximū est, vt inquit Imperator in cit. l. 2. C. quæ res export. non deb. barbaros, quos indigere conuenit telis, eos, vt validiores reddantur, instruere. Hæc ibi Imperator, iure excommunicationis penam pa-

tiuntur, sed de armis per se hæc nus, iam quæ per accidens arma sint, explicemus.

Per accidens igitur arma bellica, vt ro sunt instrumenta ad aliud agendum fabricata, sed intentione tamen hominis pro armis bellicis habita, vt exempli gratia ligones, rastra, secures, sudes, & id generis, hæc enim non ad pugnandum, sed ad terram, fundosque colendos fabricata sunt, vt per se patet, quæ tamen armorum loco habentur, si ipsis ad pugnandum quis uti velit, & ob eam rem arma intentione hominis dicuntur, quia sua natura, & per se ad id facta non sunt, sed tamen sunt talia, quia sic homines volunt, atque sic sensit Anchar. in Clemen. 1. §. quia vero. numer. 30. versicu. Circa hoc, de stat. monac. vbi ait lapides armorum appellatione contineri, si habeant ob id, vt illis aut offendant, aut defendat, & in re nostra dixit Tabien. in verb. Excommunicatio. 6. num. 2. versicu. Primo nomine. Illa vero, ait ibi, quibus possumus uti pro armis, et pro alio vsu, dici arma ex intentione vtendi his pro armis defensionis, vel offensionis, id est sunt arma, si quis hoc animo aut ad defendendum, aut offendendum utatur. Idem sensit Ang. in verb. Excommunicatio. 5. cal. 21. & Sylu. in verb. Excommunicatio. 7. nu. 59. versicu. Quibus etiam, in alijs utimur, & Tolet. in Bulla Cœnæ Domini, excommunicatio. 5. nu. 7. eū seq.

seq. & Nauar. in cit. c. ita quorundam. not. 5. num. 59. versicu. Osta nō infertur, nam ibi ait eos, qui lapides, & alia, quæ nocere possunt, vel defendere, ad hostes deferunt, licet ad id parata nō sint, in excommunicationem incidere, si ob id ea deferant, quo in præliis ad offensionem, & defensionem contra christianos vtantur, non autem eos, qui ad alios vsus bona fide illa deferunt, quamuis ipsi hostes in aliquo calu contra mentem deferentium in prælio in christianos vtantur. Hæc igitur inquit ibi Nauarr. ex his igitur patet, quæ arma intentionis sint.

- 6 † Quare qui ad hostes lignorum fasciculos, ac manipulos deferunt, quo ipsis vallum construant, vt se facilius contra christianos tueantur, faciliusve christianos oppugnant, † sicut & qui terram ad idè important, in excommunicationem hanc incident. † Qui itidem paleas, & ligna ad incendendam christianorum urbem, quòd ob eorum intentionem arma fiunt, quibus christiani oppugnantur, esto alias talia sua natura nō sint, eandem pœnam non effugient. †
- 9 Qui etiam lapides ad turrim Turcarum deferunt, quo in christianos eam oppugnâtes proiciant, eadem censura obligabuntur, nã etsi lapides ad construendas eedes facti sunt, intentione tamen arma fiunt. Hæc autem locum habent, esto non hoc animo deferant, sed vt lucrentur, sciunt ta-

men, vel scire possunt contra christianos illis vsuros, ita Iacob. de Graff. lib. 4. deci. cas. consc. in Bullæ cœnæ Domini, explicatione. numero 88. Ex his iam constat instrumenta ferrea rerum aliarum intentione arma fieri posse, nam & alias instrumenta quæcunque arma dicuntur, vt id probauit Nauarr. in cit. capit. ita quorundam, not. 5. Hæc igitur arma per accidens sunt, illa per se, quæ si quis ad hostes deferat, in excommunicationem hanc incidet, vt cit. auctores eidem in locis inquit. Excipiuntur tamen qui hæc arma per accidens ad christiani nominis hostes deferunt, non eo animo, quo arma sint, nam in excommunicationem hanc non incident, ex quo nec per se, nec per accidens arma deferunt. † Quare, qui gladiolum ad calamos aptandos, ad incidendum panemve ad hostes huiusmodi deferunt, in excommunicationem nō incident, nam armorum nomine non comprehenduntur, vt inquit Ange. & Syl. ibidem, & nos supra, modo tantam eorum copiam non deferant, vt illinc arma fieri possint, tunc enim non quod arma detulerint, sed quod ad bellū utilia importauerint, in excommunicationem incident, atque sic sensit Nauar. eo. not. 5. nu. 25. versic. Decimotertio infertur, & Mart. Alfonso de Viuald. in Candelabro part. 2. in explanatione Bullæ Cœnæ Domini. art. 7. nume. 67. & quoniam

N ar;

armantur etiam equi ad bellum, ideo & arma equorum deferri prohibitum est, quod & antea asseruimus; & de armis hæcenus.

Verb. Ferrum.

S V M M A.

- 1 Ferrum ad christiani nominis hostes deferri non potest.
- 2 Tam factum, quam infectum.
- 3 Ferrum factum, & infectum quodnam sit.
- 4 Terra, unde ferrum fit, an prohibita sit deferri ad hostes christiani nominis.
- 5 Ferri parua quantitas si ad hostes christiani nominis deferatur, an deferens in excommunicationem incidat.

1 **H**ic quoque prohibuitur est, ne ad christiani nominis hostes ferrum deferatur, idque merito, nam ex ferro arma fiunt, quæ ut vidimus ad eosdem hostes deferri nequeunt, ex quo igitur consequens prohibitum est, & antecedens prohibitum esse debet. argu. l. oratio. ff. de spons.

- 2 Ferri autem ꝑ nomine tam factum, quam infectum comprehenditur in hac materia, ut habetur in l. c. quæ res export. non deb. & ut inquit Io. Tabien. in verb. Excommunicatio. 6. num. 3. vers. Secundo, & Nau. in cit. c. ita quo

rundam. no. 6. de iudæ. & in Man. cap. 27. num. 63. vers. Quinta, & Rebuff. in Prax. benef. in expositione Bullæ Cœnæ Domini. artic. 5. in verb. Ferrum. ꝑ Factum autem ferrum intelligo id, ex quo aliquid fabricatum est, ut arma, & id generis, infectum autem id, quod est adhuc in massa, vel in laminis, ut Nauarr. ibid. tradidit, etenim & argentum infectum illud dicitur, sicut & aurum, ex quo nihil effectum est, ut habetur in l. cum aurum, & in l. etsi non sint. §. argento factio, & §. infectio, & leg. Quintus Mutius. ff. de aur. & argent. legat.

- 4 At quid ꝑ de terra, unde ferrum fit, an & hæc ferri nomine continebitur, unde in excommunicationem hanc ad hostes ipsam deferens incidat? Syl. in ver. Excommunicatio. 7. numero 59. versicu. Et secundo, quod nomine ferri tenet & hanc terram comprehendit, nam declarans nomine ferri infecti quid contineatur, inquit, id est vena ferri. Contrariam tamen opinionem sequitur Nauarr. in cit. c. ita quorundam. not. 6. & hoc ob eam rationem, quoniam vena ferri, seu terra, ex qua ferrum conflatur, non est ferrum, ergo ex quo ei nomen non conuenit, nec nominis definitio conuenire debet. argumen. leg. 4. §. toties. ff. de damn. infect. Quid igitur concludendum? Ego sentio opinionem Syl. sequendam esse. Nā esto verbi natura proprie non comprehendatur,